

Durmuş Hocaoğlu

“Türkiye’li Aydın”ın İhâneti Ap-Ayrı Bir Fenomendir, Sâhasında Tek Örnektir

Yeniçağ, “Analiz”., 05 Ocak 2009, Pazartesi., s.08
“Analiz” Sıra No: 731; 2009-003; Ocak-03

YENİÇAĞ

NOT: Bu yazının *Yeniçağ*’daki matbû metninin başlığı ve son kısmı, bir miktar kısaltılmıştır — D.H.

Gazzâlî hiç de yanlış birşey söylemiyor: “Siyâsetçinin sofrasına oturma; yediği haramdır! Sohbetine katılma; konuştuğu yalandır.” Tarihî tecrübe ile sâbittir ki, gerçekten de, siyâsetçi haram yer, yalan konuşur; eğer ki haram yemeyen ve yalan konuşmayan bir siyâsetçi varsa, ağılebî ihtimâl ile, siyâset yapar ama iktidar olamaz, olsa iktidarda kalmaz, kalsa muktedir olamaz, olsa pâyidar olamaz. Bu hususta demokratik yönetimler ile otokratik yönetimler arasında pek de öyle mühim bir fark olduğu söylenemez prensip olarak; fark mâhiyette değil derecededir. Demokrasi’nin fazîleti, haram ve yalanı azaltmasıdır, yoketmesi değil; tabiatıyla, ancak fâzıl bir cemiyet olmak kayıt ve şartıyla, aksi takdirde, ar-hayâ perdesini yırtmış bir cemiyet kollektif cünûn hâlinde olacağından yalan ve haram tabîî bir içtimâî var-oluş (*ekzistans*) olacaktır. Buna mukabil ekserünnâsın yanlış üzere ittifak etmeyeceğini söyleyenler olabilir ama, onun da te’minâtı yoktur; pek âlâ olabilir. Ancak, her şeye rağmen dünyanın herhangi bir yerinde haram yemeyen ve yalan konuşmayan ama bunun rağmen iktidarda olan ve iktidârını da muktedirâne muhâfaza edebilen bir siyâsetçi var ise, biliniz ki o kişi bir evliyâdır, o memleket Fârâbî’nin “Fazîletli Şehir” (Medinetü’l-Fâzıla) dediği memleket ve o memleket ahâlisi de “Fazîletli Şehir Halkı”dır (Ehli’il-Medinetü’l-Fâzıla) ve yine biliniz ki o kimseler Sahâbe’ye denktir – hattâ daha bile üstün; ama boşuna aramayınız, bulamazsınız, zîra, insanın yaratılmış olduğu eğri odundan dümdüz olan hiçbir şey yontulamaz, febinâ-enaleyke zâlik, yalan ve haram siyâsetin tabiatı muktezasındandır: Tıpkı safra kesesinin safra, idrar kesesinin idrar üretmesi gibi siyâset de yalan ve haram üretir. Çünkü siyâset çok kişi ile yapılır, tek kişi ile değil – yâni siyâset tek kişilik bir pandomim değil çok aktörlü bir oyundur - ve buna binâen, yalan ve haram ihtimâli, insan adedi nisbetince yükselir ve bu da demek olur ki, kişi tam bir ihlâs ile hem siyâset yapıp hem de temizlikte ısrar etse bile mutlaka, az ya da çok, bir kirlenmeye mâruz kalacaktır. Bunun içindir ki siyâset, dünyanın en kirli san’atıdır. Fakat ne var ki, siyâsetten kaçmak imkânsızdır ve bu da aslında en kötü siyâset nevi’lerinden birisidir ve hattâ birçok hâlde de en kötüsü. Onun içündür ki, aydın kişi - o takdirde meydanı bilkast kötülere terketmek yâni kötülüğe yolaçmak demek olacağından - mutlak anlamda siyasetten kaçmağa çalışmamalıdır; siyâset yapmalıdır, ama faal bir şekilde siyâsetin içine girerek değil, en fazlasından, tam müstakil bir müşâvir olarak, denizde yüzen geminin su içinde bulunmasına rağmen suyu içine almaması gibi, siyâsetin içine, siyâsetin kendi içine girmesine izin vermeden girmelidir; ama her hâl ve kârda, sâdece Doğrucu Dâvud olarak ve öyle kalarak; kalabilirse, tabîî! Bunun için de aydın kişi gerçekten “aydın” ise,

siyâsetçinin ayağına gitmemelidir; velev ki cihan fâtihi, sultanların sultânı bile olsa. Çünkü aslında, O, zâten sultandır, kendi mülkünde.

Ner var ki siyâsete alâka duyan aydın kimseler, hemen dâimâ, denizdeki geminin, içine su girmesiyle fesâda uğraması gibi, siyâseti içine çekerek fesâda uğramaktadırlar ki işbu fesâd, aydın ihânetinin cerahat gibi patladığı noktadır.

Julien Benda da, “aydın çürümesi”nin en başat kaynaklarından olan siyâset ile kurdukları kirli münâsebetleri konu edindiği *Aydınların (Ruhbanların) İhâneti*’nde, “**aydın patolojisi**”ni şu üç başlık altında toparlamaktadır: “Bir: Aydınlar Siyâsî İhtirasları Benimsemişlerdir”; “İki: Aydınlar Sürdürdükleri Faaliyetlerine Siyâsî İhtiraslarını Katmışlardır”; “Üç: Aydınlar Doktrinleriyle Siyâsî İhtiras Oyunu Oynamaktadırlar”[*].

Aydın patolojisi’nin, Julien Benda’nın mevzû edinmediği bir diğer kaynağı da **Sermâye**’dir; yâni herhangi bir sermâye değil, “büyük S’li” sermâye.

“Sermâye”, aydın’ı ifsâd eden ayrı bir bahis; O’nu bir sonraya te’hir edelim, ama şimdiden şu kadarını da söyleyelim ki, “Türkiye’li Aydının İhâneti” ap-ayrı bir fenomendir, sâhasında tek örnektir ve onun için de buraya kadar anlattıklarımızla açıklanamaz; ayrıca tedkîki gerektir.

[*] Julien Benda., *La Trahison des Clercs.*, Éditions Bernard Grasset, Paris-V^e, 1927; p.56, 82, 96

